

першої та другої сигнальних систем взаємодоповнювали одне одного.

Використання дидактичних ігор у розвитку логічного мислення дітей старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти є ефективним засобом інтеграції навчання та ігрової діяльності. Ці ігри сприяють формуванню ключових інтелектуальних навичок, таких як аналіз, синтез, порівняння та висновки.

Список використаних джерел

1. Барабаш Н. В., Халабуда Т. В. Розвиток логіко-математичних здібностей дітей старшого дошкільного віку через ігрові заняття за тематичними тижнями. Територіальний відділ освіти Дніпровського району. 2014. 21 с.

2. Білошиста А. В. Розвиток логічного мислення у дошкільнят: посібник для дошкільнят дошкільних закладів. 2013. 203 с.

3. Ковальчук І. Дидактична гра як засіб корекції інтелектуального розвитку розумово відсталих дітей старшого дошкільного віку. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально-педагогічна.* 2013. Вип. 23(1). С. 212–219.

*Леся Захарчук,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – д. пед. н., проф. Оксана Марчук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ПАТРІОТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У складний період сьогодення, коли наша країна перебуває в умовах війни, особливо важливим є окреслення нових підходів та стратегії національно-патріотичного виховання як почуття та основної якості особистості, які повинні відповідати трагічним реаліям нашого часу.

Уважаємо, що надзвичайно важливим є впровадження патріотичного виховання в закладі дошкільної освіти, оскільки

дошкільний вік є найбільш сприятливим віковим періодом для виховання громадянської культури, формування патріотичного світогляду та почуттів дитини, морально-етичних принципів, утвердження національної ідентичності. Саме в цей період закладаються і формуються основи багатьох психічних якостей особистості, її ціннісні орієнтації, самооцінка.

Це підтверджують державні документи: Конституція України, Закон України «Про освіту», Базовий компонент дошкільної освіти, Концепція розвитку громадянської освіти в Україні, Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді та інші, у яких йдеться про виховання особистості, яка любить Батьківщину і усвідомлює свій громадянський обов'язок на основі духовних та загальнолюдських цінностей. Події останніх років, пов'язані з військовою агресією проти української держави, результати педагогічних і соціологічних досліджень свідчать про актуальність проблеми патріотичного виховання у закладі дошкільної освіти, та зокрема, патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Аналіз історико-педагогічної літератури доводить, що проблема патріотичного виховання були предметом наукових розвідок вітчизняних філософів та громадських діячів: Г. Ващенко, М. Драгоманова, М. Костомарова, І. Огієнка, О. Потебні, Г. Сковороди, Л. Українки, І. Франка, Т. Шевченка, П. Юркевича та ін. Основоположні засади патріотичного виховання були сформульовані видатними українськими вченими-педагогами О. Вишневським, О. Захаренком, М. Євтухом, В. Сухомлинським, І. Ткаченком.

Метою окреслених тез є розробка діагностичного інструментарію оцінки рівнів сформованості патріотичного світогляду дітей старшого дошкільного віку.

Як соціально-моральна якість патріотизм має прояв у трьох сферах: когнітивної (уявлення дітей), емоційно - чуттєвої (почуття, уподобання), діяльнісної (вчинки та дії). У дітей старшого

дошкільного віку виховання починається з формування уявлень дітей про патріотизм [1].

Роботу з вивчення рівнів сформованості патріотичної свідомості дітей старшого дошкільного віку ми розпочали з виявлення критеріїв та показників оцінки результатів роботи з патріотичного виховання.

Критерій є головною ознакою предмета або явища, що вимірюється, а прояв основної ознаки виражається показником. Критерій – це засіб перевірки твердження, теоретичного положення, практичної діяльності [2].

Грунтуючись на результатах аналізу психолого-педагогічної літератури, нами були конкретизовані наступні критерії та показники оцінки рівнів сформованості патріотичного світогляду дітей дошкільного віку з урахуванням їх вікових особливостей (таблиця 1) [3, с. 61].

Таблиця 1

Критерії та показники сформованості патріотичного світогляду дітей дошкільного віку

Критерії	Показники
Когнітивний	– наявність знань назви свого міста, рідного краю, домашньої адреси; традицій та звичаїв нашого народу, державної символіки та символів
Емоційно-чуттєвий	– емоційно-естетична чуйність; – повага та інтерес до культури народу, народного мистецтва, традицій, звичаїв, фольклору, прагнення їх творчого освоєння та збереження.
Діяльнісно-практичний	– уміння відображати своє ставлення до рідного краю у різних видах образотворчої діяльності; – здатність проявити себе у справах, відстоювати свою честь і гідність, дбайливо ставитися до пам'яток історії, прояв інтересу до збереження навколишнього світу.

При цьому було враховано, що ознаками прояву в дітей старшого дошкільного віку патріотичної свідомості є наявність таких критеріїв: когнітивного; емоційно-чуттєвого та діяльнісно-практичного.

На основі визначених критеріїв та відповідних їх показників виділено рівні сформованості патріотичного світогляду дітей старшого дошкільного віку: високий, середній та низький. Опишемо їх:

Високий рівень сформованості патріотичного світогляду. Діти, охарактеризовані високим рівнем, знають і можуть пояснити всі основні поняття; цікавляться та пишаються історичним минулим України, розповідають про це іншим, знають героїв та видатних людей, співпереживають історичним подіям; знають теорію та культуру рідного краю, шанобливо та з любов'ю відгукуються про неї; люблять і бережуть природу, шанобливо ставляться до людей; беруть участь у заходах патріотичного змісту при організації та підтримці вихователя, виявляють ініціативу та активність у процесі діяльності.

Середній рівень сформованості патріотичного світогляду. Діти можуть пояснити патріотичні поняття з допомогою дорослого; знайомляться з історичним минулим за спонукання старших, але не завжди виявляють інтерес і співпереживання до історичних подій, проявляють частковий інтерес до історії та культуру рідного краю, беруть участь у заходах патріотичного змісту під керівництвом вихователя, привітні з оточуючими людьми.

Низький рівень сформованості патріотичного світогляду. Вихованці у поясненні патріотичних понять припускаються помилок; не цікавляться історією країни, не мають емоційного взаємозв'язку з основними поняттями патріотичного виховання; не виявляють особливого інтересу до історії та культури рідного краю, не бережуть природу, часто виявляють неповагу до своїх однолітків, дорослих; неохоче беруть участь у заходах патріотичного змісту.

Отже, критеріально-рівнева характеристика оцінки сформованості патріотичного світогляду дітей дошкільного віку дасть змогу на якісному рівні здійснювати діагностику

досліджуваного феномена та на основі педагогічного аналізу розробляти якісні методики патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Лісовець О. В. Національно-патріотичне виховання з основами народознавства: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 111 с.

2. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психологічний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.

3. Тесленко С. Виховання національно-патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з рідним краєм. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, 2018. Том 3, № 20. С. 131-137.

*Анастасія Карпуша,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ЗМІСТ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ СПІВПРАЦІ ЗДО ТА СІМ'Ї З ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Інформаційна культура є одним із найдієвіших факторів інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку, їх адаптації до сучасних суспільних вимог та виховання комунікативних якостей особистості. Одним із важливих компонентів, що формують моральний устрій життя вихованця ЗДО, буде саме інформаційна культура батьків, яка визначає уклад усього сімейного життя.

Перевага формування інформаційної культури батьків в умовах ЗДО (порівняно з тим, що здійснюють ЗМІ) полягає в